

دستنامه

حفظ قرآن کریم

سطح یک

تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم

حجج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم

سید مصطفی حسینی

علی قاسمی

سرشناسه	: حاج ابوالقاسم، محمد، ۱۳۵۴ - Hajj Abu al Qasim, Mohammad
عنوان و نام پدیدآور	: درسنامه حفظ قرآن کریم سطح ۱: تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم / محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی؛ تهیه و تنظیم مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین.
مشخصات نشر	: قم: آیه نور، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۸۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۱۴-۳۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قرآن -- حفظ -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Quran -- Memorizing -- Study and teaching
شناسه افزوده	: حسینی، سید مصطفی، ۱۳۶۱-
شناسه افزوده	: قاسمی، علی، ۱۳۶۰-
شناسه افزوده	: Qasemi, Ali
شناسه افزوده	: مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین
رده بندی کنگره	: BPA۰/۸/ح ۱۵۵۴/۱۳۹۵

درسنامه حفظ قرآن کریم

تحلیل چرایی و چگونگی حفظ قرآن کریم (سطح ۱)

تهیه و تنظیم: مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین

کارگروه علمی: استاد شهریار پرهیزگان، حجج اسلام استاد محمد رضا شهیدی پور، دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید ابوالفضل حکیمی، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی
کارگروه تألیف: حجج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، علی قاسمی
ویرایش محتوایی و تنظیم نهایی: حجت الاسلام علی قاسمی
مقابله و بازبینی: حجج اسلام علی مقنی نصرآبادی، حسین رحیمی، مرتضی رحیمیان محقق

صفحه آرای: سید قاسم سیدیان

ناشر: آیه نور

نوبت چاپ: هشتم / دوم این ناشر / ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قم، خیابان شهداء کوچه ۲۴ نیش فرعی سوم، ساختمان نورالثقلین - تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۹۴۷۴
نشانه پایگاه اینترنتی: www.shop.salamquran.ir پست الکترونیک: info@salamquran.ir

حق چاپ برای مؤسسه نورالثقلین محفوظ است.

فهرست

مقدمه ۶

فصل یکم: چرا قرآن را حفظ کنیم

جایگاه حفظ قرآن کریم در روایات معصومان ۱۰

حفظ قرآن از دیدگاه علماء ۱۶

برخی فواید حفظ قرآن کریم ۱۹

فصل دوم: چگونه قرآن را حفظ کنیم

مقدمات حفظ قرآن کریم ۲۴

علوم و مهارت‌های مورد نیاز ۳۱

شرایط آغازین ۳۵

آشنایی با گونه‌ها و روش‌های حفظ قرآن ۴۱

روش حفظ آیات جدید ۴۴

روش حفظ شماره‌ی آیات ۵۲

روش حفظ آیات مشابه ۵۲

فصل سوم: چگونه از محفوظات خویش، محافظت کنیم

روش مرور محفوظات ۶۴

روش مباحثه‌ی محفوظات ۷۸

فهرست منابع ۸۴

مقدمه

یکی از راه‌های برقراری انس دائمی با قرآن کریم و بهره‌مندی از آن، حفظ آیات نورانی آن است. چرا که حافظ قرآن برای حفظ آیات و تسلط بر آن، خود را مقید به مرور دائمی آیات آن می‌داند. این انس دائمی به مرور زمان باعث تسلط حافظ بر مفاهیم روشنگر و هدایت‌آفرین قرآن می‌گردد. بی‌تردید این عامل، گام لازم و نخست برای سعادت است. از همین رو سخنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اهل بیت پاک او علیهم السلام، آکنده از سفارش و تشویق به حفظ قرآن است.

این نیاز، هم اکنون برای جامعه‌ی اسلامی ما بیش از پیش ضروری می‌نماید. چرا که در جهان امروز که دنیای غرب، در اثر اعراض از یاد خدا و شیفتگی نسبت به دنیا و ظواهر آن، با تمام قوا تلاش دارد، افکار غلط و ناصحیح خود را از طریق استثمار رسانه‌ها با ابزارهای گوناگون همگانی کند، تنها کتاب اصیلی که برای هدایت و سعادت بشریت باقی مانده، قرآن کریم است.

از همین رو بارها در فرمایشات مقام عظمای ولایت حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای مظله‌العلی، توسعه و ترویج انس با قرآن از طریق حفظ و تلاوت مستمر آن به عنوان یک استراتژی اثربخش و نقش‌آفرین در مقابل تهاجمات فرهنگی غرب، مورد تأکید قرار گرفته است. ایشان در بیانات متعددی بر اهمیت حفظ و ترویج آن، این گونه تأکید فرموده‌اند:

«من اطمینان دارم اگر حرکت قرآنی در کشور ما - که امروز بحمدالله رو به گسترش و موج برداری است - همین طور موج بردارد و گسترش پیدا کند، این کشور، این پرچم اسلام، این انقلاب و این نظام مقدس اسلامی، پایه‌هایش آن چنان مستحکم خواهد شد که هیچ قدرتی نه امروز و نه در آینده، نخواهد توانست اندک تزلزلی در آن به وجود آورد»^۱.

«حفظ قرآن بسیار با ارزش است ... بر حفظ قرآن، همت گمارید»^۲.

«مسأله‌ی حفظ را خیلی جدی بگیرید. متأسفانه ما و بچه‌هایمان، حفظ قرآن نداریم. بگذارید یک خُرده جلو برویم و در سطح کشور مسأله‌ی حفظ قرآن را گسترش بدهیم»^۳.

«شما جوانان و نوجوانانی که قرآن را فرا می‌گیرید، این را بدانید که یک ذخیره‌ی مادام‌العمر برای اندیشیدن و فکر کردن را برای خودتان فراهم می‌کنید. این چیز بسیار با ارزشی است ... حضور قرآن در ذهن انسان، نعمت بسیار بزرگی است ...»^۴.

مقام معظم رهبری در آخرین مطالبه‌ی خویش از جامعه‌ی قرآنی کشور و مسئولین فرموده‌اند که ما باید در کشور حداقل ده میلیون حافظ قرآن داشته باشیم^۵.

با عنایت به فرمایشات امام و مقتدایمان، مؤسسه‌ی فرهنگی قرآن و عترت نورالثقلین، بر خود وظیفه دانست که گامی هر چند کوچک در راه تحقق فرمایش ایشان و توسعه‌ی حفظ قرآن از طریق بازکاوی اصول و روش‌های حفظ، مرور و صیانت از محفوظات و شیوه‌های تدریس و کلاس‌داری آن به جامعه‌ی قرآنی بردارد.

برای تحقق این امر، جلسات مستمری با حضور اساتید برجسته و پیش‌کسوتان عرصه‌ی حفظ قرآن کریم در این مؤسسه تشکیل گردید که بیش از یک سال به طول انجامید.

جلسات یادشده با حضور اساتید معظم شهریار پرهیزکار، حُجج اسلام محمدرضا شهیدی پور، دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی، سید ابوالفضل حکیمی و علی قاسمی برگزار گردید.

۱. بیانات در دیدار نخبگان قرآنی (دانشجویان و دانش‌آموزان)، ۷۸/۸/۵.

۲. سخنرانی در جمع اساتید و طلاب حوزه‌ی علمیه مشهد، ۱۳۶۷/۶/۱۰.

۳. بیانات در مراسم تودیع با قاریان قرآن: استاد شحات محمد انور و استاد محمد بسیونی، ۱۳۶۹/۱۲/۱.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار جمعی از حافظان و قاریان قرآن نونهال و نوجوان کشور، ۱۳۸۰/۰۶/۲۸.

۵. دیدار با جمعی از قاریان و حافظان کشور، ۱۳۹۰/۵/۱۱.

پس از جلسات سیاست‌گذاری مقرر گشت، پیش‌نویس مباحث توسط کارگروه تألیف، متشکل از حُجَّج اسلام دکتر محمد حاج ابوالقاسم، سید مصطفی حسینی و علی قاسمی به جلسه ارائه گشته و توسط اعضاء کارگروه مورد نقد و بررسی و نقض و ابرام علمی قرار گرفته و حاصل مباحث در قالب کتابی وزین با نام «درسنامه‌ی حفظ قرآن کریم» منتشر و با استقبال فراوان حافظان و استادان برجسته‌ی حفظ قرآن کریم مواجه گشت.

با درخواست‌های مکرر مؤسسات و مراکز آموزشی، خلاصه‌ای از آن کتاب - که تنها عهده‌دار مباحثی است که برای شروع حفظ، مورد نیاز افرادی است که به تازگی قصد آغاز حفظ را دارند - در قالب نوشتار پیش‌رو تقدیم جامعه‌ی قرآنی میهن‌اسلامیان می‌گردد.

امید است این اثر ناچیز، مورد قبول خالق بی‌نیاز قرار گرفته و با نظر لطف و رحمت و عنایت خویش در روز فقر و نیازمندی ما را در زمره‌ی بندگان صالح خویش محشور فرماید.

وَفَقْنَا لِلَّهِ لِمَا يُحِبُّ وَ يَرْضَى